

PREDIKCIJA U LINGVISTICI

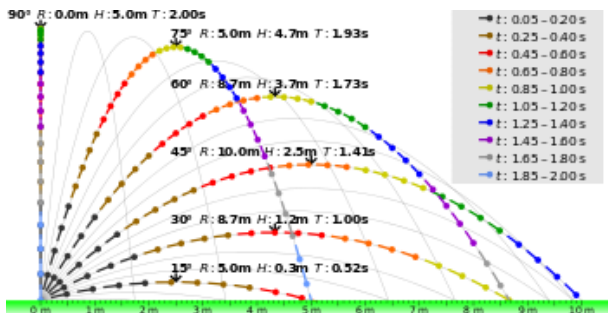
Tanja Samardžić

KorpusLab, PPI “Jezik i prostor”

26. 1. / 23. 2. 2017.

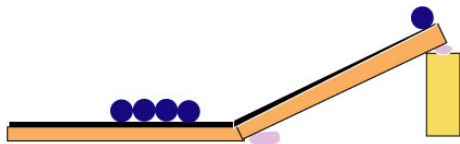
Eksperiment i predikcija

Putanja projektila u idealnim uslovima

Opservacije i generalizacija

Put kuglice niz kosu ravan

Opservacije

t	d
1	0.5
1	1
2	2
3	?
4	7

Generalizacije $d = 2^{t-1}$ ili $d = \frac{1}{2}t^2$

Predikcija u lingvistici

Šta se predviđa?

Predikcija u lingvistici

Šta se predviđa?

- Gramatičnost rečenice
npr. **Maj je procvetao ruže*

Predikcija u lingvistici

Šta se predviđa?

- Gramatičnost rečenice
npr. **Maj je procvetao ruže*
- Postojanje određenog elementa
npr. “[...] we find verbs that lack anticausative counterparts in English (although their 'lexical semantics' would **predict** the existence of an anticausative variant)” (Alexiadou 2010)

Predikcija u lingvistici

Šta se predviđa?

- Gramatičnost rečenice
npr. **Maj je procvetao ruže*
- Postojanje određenog elementa
npr. “[...] we find verbs that lack anticausative counterparts in English (although their 'lexical semantics' would **predict** the existence of an anticausative variant)” (Alexiadou 2010)
- Još primera?

Primer: leksički kauzativi

Bez alternacije
(samo neprelazni)

Sa alternacijom
(i neprelazni i prelazni)

rasti
(pro)cvetati
(o)stariti

smanji(va)ti (se)
(na)smejati (se)
(pod)mladiti (se)

Pretpostavka Alexiadou (2010)

Klasa I

u osnovi neprelazni

interno prouzrokovani i nespecifikovani

(po)beleti (se)

(za)obliti (se)

(pro)širiti (se)

(o)sušiti (se)

otvoriti/otvarati (se)

(pro)cvetati

Klasa II

u osnovi prelazni

eksterno prouzrokovani

(po)cepati (se)

umanji(va)ti (se)

uništiti/uništavati (se)

(za)paliti (se)

(sa)kupiti (se)

(po)tonuti (se)

(iz)lečiti (se)

Pitanje: Koji tip glagola u kojim jezicima alternira?

Generalizacija

Jezici	Grupa A	Grupa B
Tipovi		
Specifikovan (bilo interno bilo eksterno prouzrokovan)	NE	DA
Nespecificovan	DA	DA

Jezici: gruzijski, mongolski, ruski, poljski, japanski, "Salish", engleski, grčki, hindi, turski

Metodološki propusti

- Kriterijum za odabir uzorka glagola
- Kriterijum za odabir uzorka jezika
- Ne postoji provera generalizacije

Statistička kontrarevolucija

Pozitivizam 19. veka

Zakoni fonetski promena

Strukturalizam, početak 20. veka

Potruga za objektivnim definicijama → deskripcija

Kvantifikacija, 50-te godine 20. veka

Teorija informacija, Zipf

Generativna gramatika 60-80-te godine 20. veka

Predikcija bez objektivnih definicija i merenja, dedukcija

Razvijena statistika, 90-ih

Probabilistička predikcija, merenja, indukcija

Ka eksperimentu u lingvistici

U računarskoj lingvistici i veštačkoj inteligenciji promena od 90-ih (Abney 2011, Russel and Norvig 2002)

- Predlaganja novih teorija → razrada postojećih
- Intuicija → teoreme ili solidni empirijski dokazi
- → replikativnost

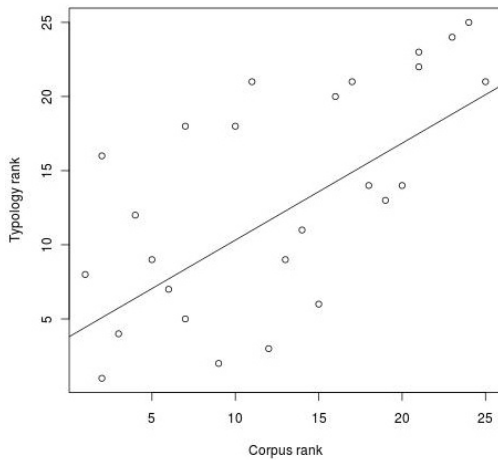
Kritika probabilističkih modela:

- Zanemarivanje strukture, tretiranje rečenice kao niza reči
- Povezanost sa bihevizmom: direktna veza stimulus-reakcija, bez unutrašnje reprezentacije

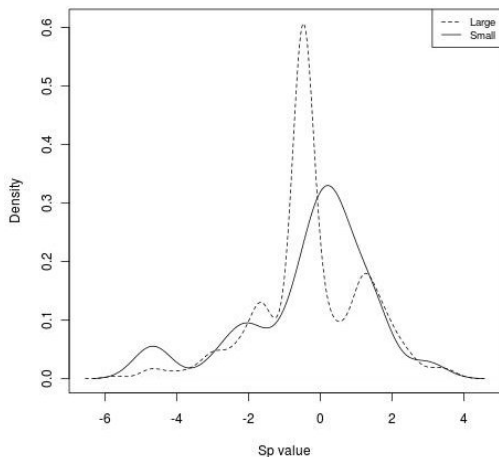
Probabilistički pristup leksičkim kauzativima

- Uzorak glagola:
 - tipološki pregled (N=26)
 - jednojezični indeks (N=354)
- Uzorak jezika
 - tipološki pregled (N=21)
 - korpus jednog jezika
- Merenje i predikcija
 - Korpusna mera tranzitivnosti kao indikator tipa prouzrokovanosti (*Sp*-value)
 - Tipološka mera morfološke markiranosti kao indikator tipa prouzrokovanosti
 - Koeficijent korelacije između dve mere
 - Distribucija mere tranzitivnosti u glagolima jednog jezika

Korelacija između dve mere

Distribucija korpusne mere tranzitivnosti

Koji tip glagola u kojim jezicima alternira?

Što je Sp -value bliža nuli, to je veći broj jezika u kojima glagol alternira.

Redefinisanje pitanja: da li ima smisla predviđati postojanje alternacije za bilo koji konkretan glagol u bilo kom konkretnom jeziku?

Steven Abney. 2011. “Data-intensive experimental linguistics”.
Linguistic Issues in Language Technology — LiLT, 6(2), pp.1–30.
<http://elanguage.net/journals/lilt/article/view/2578>

Stuart Russell and Peter Norvig, 2002, “Artificial Intelligence: A Modern Approach”.